

STRATEJİK POLİTİKA RAPORU

Rapor No:

Tarih: 18 Temmuz 2026

Konu: Demografik Kriz ve Soydaş Göçü Stratejisi

Hazırlayan: Cemal DURUK, Ulusal Stratejik Planlama ve Araştırmalar Merkezi (USPUM) Kıdemli ve Dış Politika Politikaları Analisti

Referans: Prof. Dr. Erhan Afyoncu (Milli Savunma Üniversitesi Rektörü) Tezi ve Makroekonomik Nüfus Projeksiyonları

1. Yönetici Özeti (Executive Summary)

Türkiye Cumhuriyeti, yakın tarihinin en kritik makro-yapısal tehditlerinden biri olan hızlı demografik gerileme ("demografik kış") süreciyle karşı karşıyadır. Doğurganlık hızının kritik eşik olan 2,1 seviyesinin altına (1,51) keskin bir şekilde düşmesi, önümüzdeki 25-50 yıllık vadede iş gücü arzı, sosyal güvenlik sürdürülebilirliği ve jeopolitik caydırıcılık unsurlarında telafisi güç kırılmalar yaşanacağını göstermektedir.

Milli Savunma Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Erhan Afyoncu tarafından ortaya konan; Türkiye dışındaki 160-170 milyonluk Türk dünyasının dinamik insan kaynağı potansiyelinin planlı bir göç stratejisiyle ekonomiye ve nüfus yapısına kazandırılması tezi, bu raporda somut bir devlet politikası mimarisine dönüştürülmüştür. Rapor, "Açık Kapı" hatasına düşmeden, "Puan Tabanlı ve Seçici Soydaş Göçü Modeli" aracılığıyla risklerin nasıl bertaraf edileceğini ve fırsatların nasıl maksimize edileceğini içeren stratejik ve politik eylem planını sunmaktadır.

2. Mevcut Durum Analizi ve Demografik Darboğaz

TÜİK ve uluslararası demografi kuruluşlarının projeksiyonlarına göre, Türkiye'nin "genç nüfus avantaj penceresi" hızla kapanmaktadır. Batı ülkelerinin aksine Türkiye, zenginleşmeden yaşlanan bir ülke profiline doğru evrilmektedir.

Demografik Gösterge	Mevcut Durum (Yakın Dönem)	2050 Projeksiyonu (Mevcut Trend)	Stratejik Risk Seviyesi
Toplam Doğurganlık Hızı	1,51 (ikame eşiği 2,1)	1,25 - 1,30	Kritik / Beka Sorunu
Medyan (Ortanca) Yaş	34,0	42,5	Yüksek / İş Gücü Yaşlanması
Yaşlı Bağımlılık Oranı	%15,2	%31,4	Çok Yüksek / SGK Krizi

Bu tablonun ortaya çıkardığı insan kaynağı açığı, kontrolsüz ve sosyo-kültürel olarak Anadolu coğrafyasına uyumsuz kitlelerle doldurulduğu takdirde gettolaşma, güvenlik riskleri ve toplumsal fay hatlarında kırılmalar kaçınılmaz olmaktadır. Bu noktada, tarihsel ve etnik referansları güçlü olan Türk dünyası stratejik alternatif olarak öne çıkmaktadır.

3. "Soydaş Göçü" Modelinin Stratejik ve Ekonomik Gerekçeleri

3.1. Sosyo-Kültürel Uyum Kolaylığı ve Entegrasyon Maliyetlerinin Sıfırlanması

Göç teorilerinde devletlerin karşılaştığı en büyük finansal ve idari külfet, dil ve kültürel adaptasyon süreçleridir. Türk Devletleri Teşkilatı (TDT) coğrafyasından, Balkanlar'dan ve Kafkasya'dan gelecek soydaşların ortak dil kökeni (Türkçe lehçeleri), tarihsel bağları ve benzer değerler sistemi, adaptasyon süresini aylarla sınırlı tutacaktır. Toplumun bu nüfusu "yabancı unsur" yerine "öz soydaş" olarak kodlaması toplumsal kutuplaşma riskini tamamen absorbe edecektir.

3.2. Çift Yönlü İş Gücü İkamesi ve Nitelikli Beyin Gücü Hub'ı Olma

Özellikle Orta Asya (Özbekistan, Kazakistan, Kırgızistan) eski Sovyet eğitim ekolünün getirdiği güçlü fen, matematik ve mühendislik altyapısına sahiptir. Doğru bir stratejiyle bu yetkin iş gücü Batı Avrupa yerine Türkiye'ye kanalize edilerek sanayinin ve Ar-Ge merkezlerinin nitelikli iş gücü açığı kapatılabilir. Eş zamanlı olarak, Anadolu'da genç nüfusun tercih etmediği imalat sanayi, tarım ve hayvancılık alanlarında da disiplinli iş gücü sürekliliği güvence altına alınacaktır.

4. Çok Boyutlu Risk ve Tehdit Değerlendirmesi (Asimetrik Etkiler)

Stratejinin başarısı, hamasi yaklaşımlardan uzak durularak risklerin baştan yönetilmesine bağlıdır:

- **Diplomatik İlişkiler ve "Beyin Kanaması" Etkisi:** Türk Cumhuriyetlerinin de kendi kalkınma süreçleri için genç ve nitelikli nüfusa ihtiyacı vardır. Türkiye'nin bu ülkelerden agresif bir şekilde insan kaynağı çekmesi, TDT içindeki güven ilişkilerini zedeleyebilir.
- **Sosyolojik Nüanslar ve Sovyet Mirası:** Ortak etnik kökene rağmen, yaklaşık bir asırlık Sovyet idaresi bu topluluklarda farklı bir sekülerizm, sosyal disiplin ve bürokrasi kültürü yaratmıştır. Türkiye'nin iç siyasi/dini kutuplaşmalarıyla temas ettiklerinde mikro-sürtüşmeler yaşanabilir.
- **Jeopolitik Bölgesel Reaksiyonlar:** Rusya Federasyonu'nun "Yakın Çevre" doktrini ve Çin'in "Kuşak ve Yol" çıkarları doğrultusunda, Türkiye'nin bölgeden sistemik nüfus transferi yapması Ankara-Moskova-Pekin üçgeninde güvenlik gerilimlerine sebep olabilir.

5. Stratejik ve Politik Öneriler (Eylem Planı)

USPUM olarak, Prof. Dr. Erhan Afyoncu'nun vizyonunu devlet politikasına entegre etmek üzere 4 ana sütundan oluşan bir politika seti önermekteyiz:

Öneri 1: Puan Tabanlı "Turkuaz Soydaş Kart" Sisteminin Kurulması

Gelişigüzel göç akını engellenmeli; Kanada ve Avustralya modellerine benzer bir puanlama sistemi devreye sokulmalıdır. Yaş (18-35 yaş arası öncelikli), Eğitim Derecesi (Mühendislik, Tıp, Teknik Branşlar), Dil Yeterliliği ve Sektörel Deneyim kriterlerine göre en yüksek puanı alan soydaşlara öncelikli çalışma ve oturma izni sağlayan "Turkuaz Soydaş Kart" tahsis edilmelidir.

Öneri 2: TDT Kapsamında Dolaşımli İş Gücü Göçü (Circular Migration) Protokolleri

Kaynak ülkelerin tek taraflı zarar görmemesi adına göç, "kazan-kazan" modeline oturtulmalıdır. İmzalanacak ikili protokollerle, Türkiye'ye gelen soydaş profesyonellerin belirli bir süre sonra edindikleri teknolojik ve endüstriyel birikimi kendi ülkelerine taşıyabileceği, ortak girişimlerin (Joint Venture) desteklendiği dönemsel veya dolaşımli bir yasal mevzuat oluşturulmalıdır.

Öneri 3: Sektörel ve Coğrafi Yerleşim Planlaması (Mekansal Dağılım)

Gelen nüfusun İstanbul, Ankara, İzmir gibi metropollere yığılarak buralardaki konut, altyapı ve sosyal hizmet krizini derinleştirmesi engellenmelidir. Tarım ve hayvancılık uzmanlığı olan soydaş nüfus Anadolu'nun tarımsal üretim havzalarına (Konya, Çukurova, Güneydoğu Anadolu); teknik elemanlar ise gelişmekte olan Organize Sanayi Bölgelerine (Bursa, Kocaeli, Gaziantep, Kayseri) yönlendirilerek dengeli bir mekansal dağılım planı uygulanmalıdır.

Öneri 4: Kurumsal Yeniden Yapılanma - "Göç ve Nüfus Politikaları Başkanlığı"

Mevcut Göç İdaresi Başkanlığı, doğası gereği daha çok asayiş ve düzensiz göç odaklı çalışmaktadır. Acilen Cumhurbaşkanlığına bağlı, doğrudan vizyoner nüfus planlaması, nitelikli soydaş göçü koordinasyonu ve stratejik insan gücü planlamasından sorumlu müstakil bir ***Göç ve Nüfus Politikaları Başkanlığı*** kurulmalıdır.

6. Sonuç

Türkiye Cumhuriyeti, demografik çöküş riskini görmezden gelerek küresel güç olma iddiasını sürdüremeyebilir. Batı dünyasının yaşlanan nüfus ikamesinde yaşadığı sosyolojik kaos, Türkiye için en büyük ders niteliğindedir. Prof. Dr. Erhan Afyoncu'nun ortaya koyduğu vizyon, doğru enstrümanlar, akılcı bir puanlama mekanizması ve kurumsal devlet aklıyla yönetildiği takdirde, Türkiye'nin hem iç yapısal krizini çözecek hem de 21. Yüzyılı organik bağlarla kenetlenmiş bir "Türk Asrı" kılacaktır.